

Psicologia Mèdica

Codi: 102946
Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2502442 Medicina	FB	2	1

Professor/a de contacte

Nom: Rafael Torrubia Beltri
Correu electrònic: Rafael.Torrubia@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Albert Fernández Teruel
Rosa Maria Escorihuela Agulló
Daniel Vega Moreno
Beatriz Molinuevo Alonso

Prerequisits

És aconsellable que l'estudiant hagi assolit competències bàsiques en Bioestadística.

Objectius

L'assignatura s'imparteix a segon curs del Grau de Medicina, dins l'etapa de formació pre-clínica, període dedicat a que l'alumne adquireixi els coneixements bàsics sobre l'estructura i funció del cos humà. El seus objectius generals són que l'alumne:

- Adquireixi un repertori de coneixements sobre els processos bàsics del comportament humà que li permetin discernir en etapes formatives futures entre el funcionament normal i l'anormal.
- Sigui capaç d'interpretar i usar conceptes i mesures derivats de la psicologia bàsica que són emprats habitualment en la pràctica mèdica.
- Enumeri i sigui capaç de discriminar les limitacions i biaixos del nostre cervell com a processador d'informació i descrigui les repercussions que tenen tant en la conducta del metge com en la de l'usuari dels serveis de salut.
- Descrigui la relació entre els estats psicològics, els trets de personalitat i les malalties somàtiques.
- Sigui capaç de descriure els trastorns mentals més freqüents i els sistemes de classificació més comuns.
- Sigui capaç de descriure les característiques essencials i les aplicacions dels diversos tractaments psicològics basats en l'evidència que es poden fer servir en la pràctica mèdica.
- Tots aquests objectius han de contribuir a que l'alumne assoleixi un bagatge de competències que han de possibilitar una millor comprensió de la conducta dels usuaris dels sistemes de salut, de la pròpia conducta i de la interacció professional de la salut-usuari.

Competències

- Demostrar que comprèn els fonaments de la conducta humana normal i les seves alteracions en diferents contextos.
- Demostrar que comprèn l'estructura i funció dels aparells i sistemes de l'organisme humà normal en les diferents etapes de la vida i en els dos sexes.
- Demostrar que comprèn la importància i les limitacions del pensament científic en l'estudi, la prevenció i el maneig de les malalties.
- Demostrar, en l'activitat professional, un punt de vista crític, creatiu i orientat a la recerca.
- Identificar i mesurar els components afectius i emotius de la conducta humana i les seves alteracions.
- Obtenir i elaborar una història clínica que contingui tota la informació rellevant, estructurada i centrada en el pacient, tenint en compte tots els grups d'edat, sexe, els factors culturals, socials i ètnics.
- Reconèixer el rol de la complexitat, la incertesa i la probabilitat en la presa de decisions de la pràctica mèdica.
- Reconèixer els determinants de la salut de la població, tant els genètics com els dependents del sexe, l'estil de vida, la demografia, els factors ambientals, socials, econòmics, psicològics i culturals.
- Reconèixer els efectes del creixement, el desenvolupament i l'envelliment sobre l'individu i el seu entorn social.

Resultats d'aprenentatge

1. Administrar proves d'avaluació psicològica amb funcions de garbellament, interpretar-ne resultats i establir-hi conclusions.
2. Assenyalar els components principals d'una exploració psicopatològica.
3. Definir aspectes bàsics de la psicologia del desenvolupament.
4. Definir els principals conceptes i teories dels processos de la motivació i l'emoció.
5. Demostrar, en l'activitat professional, un punt de vista crític, creatiu i orientat a la recerca.
6. Descriure els factors determinants del desenvolupament cognitiu i social i de les diferències evolutives entre les persones.
7. Descriure els principals mètodes per classificar la conducta anormal.
8. Descriure els principals processos cognitius (pensament, llenguatge, intel·ligència, sensació, percepció, atenció, consciència, memòria, aprenentatge).
9. Descriure la classificació general dels trastorns mentals basada en la CIE de l'OMS i en el DSM.
10. Descriure la influència dels processos cognitius (expectatives, atribucions, etc.) en la presa de decisions.
11. Distingir els principals mecanismes reguladors dels processos de motivació i emoció.
12. Distingir i explicar els diferents mètodes d'investigació en psicologia.
13. Distingir les alteracions associades als processos cognitius i de personalitat.
14. Enumerar els avantatges i les limitacions del mètode científic en psicologia.
15. Explicar el concepte de trastorn mental.
16. Explicar el desenvolupament cognitiu, emotiu i psicosocial de la infantesa, l'adolescència i l'edat adulta.
17. Identificar els canvis més rellevants del desenvolupament humà en cada etapa del cicle vital i els seus efectes.
18. Identificar els factors etiològics generals implicats en els trastorns mentals.
19. Identificar els problemes de desenvolupament.
20. Identificar formes de mesura dels processos de motivació i emoció i justificar-ne les limitacions.
21. Identificar les característiques principals dels trastorns mentals més freqüents.
22. Identificar vinculacions entre la motivació i l'emoció, i altres processos psicològics.
23. Transferir els coneixements bàsics sobre els processos cognitius i de personalitat a l'àmbit de la salut.
24. Transferir els coneixements conceptuals bàsics sobre els processos de motivació i emoció a l'àmbit de la salut.
25. Valorar les relacions existents entre els processos de motivació i emoció.

Continguts

T1.Psicologia i medicina: aspectes conceptuals i metodològics. Definició de psicologia. El mètode científic i la psicologia. Els mètodes d'estudi. Procediments de recollida d'informació. Requisits de les mesures

psicològiques. Els tests psicològics. **T2. Desenvolupament.** Conceptes bàsics. Mètodes d'estudi. Natura i criaça. Desenvolupament cognitiu i social a la infància i a l'adolescència. L'edat adulta. L'envelliment. Problemes del desenvolupament. **T3. Pensament i llenguatge.** Resolució de problemes. Judici i presa de decisions. Els biaixos del pensament humà. Estructura i desenvolupament del llenguatge. Relació llenguatge-pensament. Les alteracions del pensament i del llenguatge. **T4. Intel·ligència.** Conceptes bàsics. Avaluació: els tests d'intel·ligència. Estructura de la intel·ligència. Influències genètiques i ambientals. Intel·ligència i salut. Els extrems en intel·ligència. **T5. Sensació i percepció*.** Llindars sensorials i mètodes de detecció. Generalitats dels sistemes sensorials. Receptors sensorials i camps receptors. El sistema visual. Constàncies perceptives. Percepció de la profunditat. Il·lusions perceptives. Les alteracions perceptives. **T6. Atenció i consciència*.** Tasques d'orientació i atenció. Escorça parietal i frontal. Síndrome de negligència. Localització selectiva. Vigília, son i consciència. Funcions del son. Drogues i consciència. Les alteracions de l'atenció i de la consciència. **T7. Aprenentatges elementals i condicionament clàssic.** Concepte d'aprenentatge en psicologia. Aprenentatges no associatius: habituació i sensibilització. Aprenentatge associatiu entre estímuls: condicionament clàssic. Importància del condicionament clàssic en la conducta humana normal i patològica. **T8. Condicionament instrumental.** Antecedents i desenvolupament del condicionament instrumental. Concepte i components. Tipus de condicionament instrumental: reforçament i càstig. El condicionament instrumental en la modulació de la conducta humana: exemples d'ús en el tractament de psicopatologies. **T9. Memòria.** Concepte i definició. Memòria de treball. Memòria a llarg termini. La recuperació de la informació. Quan la memòria esdevé un problema: amnèsia i hiperamnèsia. **T10. Motivació*.** Conceptes generals. Sistemes motivacionals generals i regulació dels estats. Motivació i cognició. Motivació extrínseca i intrínseca. Diferències individuals en nivells motivacionals. Salut, malaltia i canvis motivacionals. **T11. Emoció*.** Concepte i funcions de l'emoció. Detecció i interpretació d'emocions. Expressió i comunicació emotiva. Visceralitat i cognició en els estats emotius. Diferències individuals en els estats emotius. Patologia emotiva. **T12. Personalitat.** Conceptes bàsics. Estructura de la personalitat. Avaluació de la personalitat. Influències genètiques i ambientals. Personalitat i salut. Personalitats anormals. **T13. Estrès, salut i malaltia.** Concepte d'estrès. Personalitat i estrès: l'exemple del patró tipus A. Estrès i malalties orgàniques. Introducció a la psiconeuroimmunologia. Prevenir i afrontar l'estrès. **T14. Trastorns psicològics.** Concepte. Classificació i freqüència dels trastorns. Causes dels trastorns psicològics. Personalitat i trastorns psicològics. **T15. Tractaments psicològics en medicina.** Concepte de tractament psicològic. Tipus i eficàcia dels tractaments psicològics. Indicacions dels tractaments psicològics. Tractaments psicològics en medicina.

* Aquests temes s'impartiran en anglès.

PRÀCTIQUES

1. Avaluació del comportament mitjançant els tests psicològics.
2. Mesura de la intel·ligència mitjançant el WAIS-III.
3. Relaxació muscular.

CLASSES VIRTUALS

1. Avaluació del comportament mitjançant els tests psicològics.
2. Els biaixos del pensament humà.
3. Mesura de la intel·ligència mitjançant el WAIS-III.
4. Psiconeuroimmunologia.

Metodologia

Classes teòriques, pràctiques de laboratori, classes virtuals i activitats autònomes (estudi individual, consultes bibliogràfiques o documentals, consulta de Campus virtual i de Moodle).

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
PRÀCTIQUES DE LABORATORI (PLAB)	7	0,28	1, 2, 5, 7, 8, 12, 13, 20, 23
TEORIA (TE)	45	1,8	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25
Tipus: Supervisades			
CLASSES VIRTUALS (VIRT)	15	0,6	1, 5, 10, 12, 13
Tipus: Autònomes			
ESTUDI PERSONAL / LECTURA D'ARTICLES / INFORMES D'INTERÈS	76	3,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25

Avaluació

REQUISITS PER APROVAR L'ASSIGNATURA

Per aprovar l'assignatura cal haver superat amb una nota mínima de 5 cadascuna de les tres parts en què es divideix: a) matèria de teoria dels temes 1 a 7 i classe virtual 2; b) matèria de teoria dels temes 8 a 15 i classe virtual 4; i c) part pràctica i classes virtuals 1 i 3.

Els/les estudiants tindran dues oportunitats per superar cadascuna de les tres parts: la primera, a les convocatòries d'avaluacions parcials i la segona a la prova de recuperació.

AVALUACIÓ CONTINUADA

1. Avaluacions parcials de l'assignatura

Durant el curs hi haurà dues convocatòries d'avaluacions parcials de l'assignatura. Les dates seran les que fixi l'Equip de coordinació de la Unitat Docent. Aquestes avaluacions, en cas de ser superades, serviran per eliminar matèria de la prova de recuperació. Cada examen donarà lloc a una nota independent. Les preguntes seran ítems d'elecció múltiple amb cinc opcions de resposta i només una opció vàlida.

Les preguntes dels temes impartits en anglès (temes 5, 6, 10 i 11) seran en anglès.

S'aplicarà una correcció per descomptar els encerts a l'atzar [Puntuació corregida= (encerts -(errors/4))] que serà transformada en una nota que pot variar entre 0 i 10.

La primera convocatòria d'avaluació parcial constarà de dos exàmens: a) **Primer parcial de teoria**, de 31 preguntes sobre continguts dels temes 1 a 7 de teoria i de la classe virtual 2; i b) **Examen de pràctiques**, de 12 preguntes sobre la matèria de les tres pràctiques de l'assignatura i les classes virtuals 1 i 3.

La segona convocatòria d'avaluació parcial, constarà d'un examen: **Segon parcial de teoria**, de 35 preguntes sobre els temes 8 a 15 de teoria i la classe virtual 4.

Després de cada examen, els/les alumnes disposaran d'un període de 24 hores per enviar, a través del Campus Virtual, comentaris o reclamacions sobre les preguntes, els quals seran analitzats pels professors abans de publicar la llista provisional de notes. Amb posterioritat, després de publicada la llista, es convocarà una sessió de revisió d'exàmens que s'anunciarà amb un mínim de dos dies d'antelació.

2. Assistència i participació activa a classe i classes virtuals

2.1. Assistència i participació activa a classe: Al llarg del semestre i dins de l'horari de les classes teòriques es realitzaran, sense avís previ, quatre activitats amb l'objectiu que els/les estudiants puguin demostrar la seva assistència i participació activa en el procés docent de l'assignatura. Les activitats podran ser diferents per a cada grup-classe. La presència de l'alumne/la alumna i la resposta a les qüestions plantejades pel professor relacionades amb aquesta, generarà una nota (0 a 10) per a cada activitat. La no participació en l'activitat implicarà una nota de 0.

2.2. Participació a les classes virtuals: Es comptabilitzarà el lliurament de les respostes de cadascuna de les classes virtuals.

PROVA DE RECUPERACIÓ

Els/les estudiants que no hagin superat l'assignatura per mitjà de les avaluacions parcials es podran presentar a una **Prova de recuperació** que es realitzarà el dia que fixi l'Equip de coordinació de la Unitat Docent. La prova constarà de tres parts: a) Primer parcial de teoria; b) Segon parcial de teoria; i c) Examen de pràctiques. Cada alumne només s'haurà d'examinar de la part que no hagi superat en les avaluacions parcials.

Les característiques dels exàmens així com la fórmula per calcular la nota seran les mateixes que les de les avaluacions parcials.

Després dels exàmens, els/les estudiants disposaran d'un període de 24 hores per enviar a través del Campus Virtual comentaris o reclamacions sobre les preguntes, els quals seran analitzats pel professorat abans de publicar la llista provisional de notes. Amb posterioritat, després de publicada la llista, es convocarà una sessió de revisió d'exàmens que s'anunciarà amb un mínim de dos dies d'antelació.

Els/les estudiants que ja hagin superat tota l'assignatura o una part d'aquesta en les avaluacions parcials i que vulguin presentar-se per millorar nota d'una o més parts, podran fer-ho sempre que ho comuniquin al coordinador de l'assignatura, a través del Campus Virtual, amb una antelació mínima de tres dies. La presentació a un examen per millorar nota implicarà automàticament la renúncia a la nota obtinguda en la prova d'avaluació parcial corresponent.

Els/les estudiants que no hagin superat l'assignatura mitjançant les avaluacions parcials i que el dia de la Prova de recuperació no es presentin a l'examen o exàmens de les parts no superades, seran qualificats com a **"NO AVALUABLE"**.

NOTA FINAL DE L'ASSIGNATURA

Nota final = (nota Primer parcial de teoria * 0,33) + (nota Segon parcial de teoria * 0,37) + (nota Examen de pràctiques * 0,20) + (nota mitjana de les quatre notes d'Assistència i participació activa a classe * 0,08) + (bonificació de 0,05 punts per cada exercici de classe virtual lliurat dins del termini fixat).

Aquesta fórmula només s'aplicarà en el cas que s'hagi obtingut una nota de 5 en cadascuna de les tres parts de l'assignatura (Primer parcial de teoria, Segon parcial de teoria i Pràctiques).

La Nota final dels/de les estudiants que no hagin superat les tres parts de l'assignatura després de la Prova de recuperació, serà:

1. En el cas que la nota resultant després d'aplicar la fórmula per calcular la Nota final sigui $\leq 4,7$, es posarà aquella nota.
2. En el cas que la nota resultant després d'aplicar la fórmula per calcular la Nota final sigui $> 4,7$, la nota final serà 4,7.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-----	-------	------	--------------------------

Assistència i participació activa en classes i seminaris	10%	1	0,04	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25
Pràctiques i classes virtuals: Avaluacions escrites mitjançant proves objectives: Ítems de selecció: Ítems d'elecció múltiple	20%	2	0,08	1, 5, 12, 13, 23
Teoria i classes virtuals: Avaluacions escrites mitjançant proves objectives: Ítems de selecció: Ítems d'elecció múltiple	70%	4	0,16	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25

Bibliografia

Bibliografia específica

MYERS, D. G. (2011). Psicología (9ª ed.). Buenos Aires; Madrid: Médica Panamericana.

Bibliografia de consulta (es pot trobar a les biblioteques de la UAB)

BERGER, K. S. (2007). Psicología del desarrollo: infancia y adolescencia. (7ª ed.). Buenos Aires: Médica Panamericana.

CARLSON, N. R. (2013). Physiology of behavior (11th ed). Boston: Pearson/Allyn & Bacon.

DAVIDOFF, L. L. (2003). Introducción a la psicología (3ª ed.). México: McGraw-Hill/Interamericana.

DAVIDSON, R. J., SCHERER, K. R., GOLDSMITH, H. H. (Eds.). (2003). Handbook of affective sciences. New York: Oxford University Press.

KANDEL, E. R., SCHWARTZ, J. H., JESSELL, T. M., SIEGELBAUM, S. A., HUDSPETH, A. J. (2012). Principles of neural science (5th ed). New York: McGraw-Hill.

PÉREZ ÁLVAREZ, M., FERNÁNDEZ HERMIDA, J. R., FERNÁNDEZ RODRÍGUEZ, C., AMIGO VÁZQUEZ, I. (Coords.). (2003). Guía de tratamientos psicológicos eficaces. Madrid: Pirámide.

PERVIN, L. A. (1996). The Science of personality. New York: John Wiley & Sons.

REEVE, J. (2009). Understanding motivation and emotion (5th ed.). Hoboken, NJ : John Wiley & Sons.

ROLLS, E. T. (2005). Emotion explained. Oxford: Oxford University Press.

SCHACTER, D. L., GILBERT, D. T., WEGNER, D. M.(2011). Psychology (2nd Edition). New York: Worth Publishers.

STECKLER, T., KALIN, N. H., REUL, J.M.H.M. (Eds.). (2005). Handbook of stress and the brain. Amsterdam: Elsevier.

TARPY, R.M. (2000). Aprendizaje: Teoría e investigación contemporáneas. Madrid: McGraw-Hill.

WADE, C., TAVRIS, C. (2003). Psicología. (7ª Ed.). Madrid: Pearson Educación.

WARD, J. (2006). The student's guide to cognitive neuroscience. New York: Psychology Press.